

Deset let Wikipedie v Praze

**Sladkých 10 let
Wikipedie**
I když ne
vždy s dortem,
oslavy proběhly
po celém světě

**O pobočkách ví
všechno**
Dvě Delphine
Ménardová vedla a
nespočet dalších
pomáhala zakládat

**Další trofeje
rozdány**
Ceny za rozvoj
české Wikipedie
potřetí v rukou
laureátů

OBSAH

Už potřetí dostali ceny ti, co rozvíjejí českou Wikipedii.....	2
Wikimedia Česká republika vám pomůže s náklady na budování Wikipedie	3
Dvořák, Smetana a Janáček a desetiletá Wikipedie.....	4
Odhalena pravda o historii Wikipedie	4
Wikipedisté slavili od Adelaide po Záhřeb.....	5
Doufám, že pobočky Wikimedia jednou pokryjí celý svět	6–7
Na nováčky se hrne negativní zpětná vazba.....	7
Wikimedia ví (skoro) všechno	8
Kvíz.....	8
Pobočky se počtvrté sešly v Berlíně. 9	
Wikinovinky.....	10–11
S. Gardnerová: Wikipedie má být větší legrace	12

Wikimedia

Časopis občanského sdružení Wikimedia Česká republika pro všechny wikipedisty a zájemce o Wikipedii a Wikimédii.

Číslo 2, rok 2011.

Uzávěrka vydání 5. června 2011.

Veškerý textový obsah je dostupný podle licence Creative Commons Uveďte autora – Zachovejte licenci (CC-BY-SA) 3.0 (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.cs>), pokud není uvedeno jinak.

Loga Wikimedia, projektů Wikimedia, nadace Wikimedia Foundation a sdružení Wikimedia Česká republika jsou vlastnictvím Wikimedia Foundation či Wikimedia Česká republika.

Redakce: M. Langer (Okino), D. Klempíř (Krvesaj).

Kontakt: wikimedia@wikimedia.cz, www.wikimedia.cz.

Sdružení Wikimedia Česká republika Lidická 291/40, 150 00 Praha 5 – Smíchov <http://www.wikimedia.cz>.

K e-mailovému odběru se můžete přihlásit na adrese redakce wikimedia@wikimedia.cz.

Za tisk za zvýhodněnou cenu děkujeme firmě

knihovnicka.cz

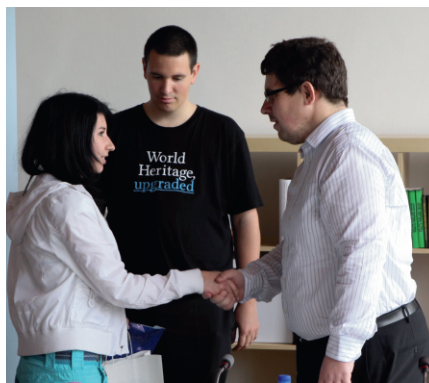
Řešení kvízu: 1c, 2b, 3d, 4a

Už potřetí dostali ceny ti, kdo rozvíjejí českou Wikipedii

Veletrh Svět knihy, na kterém měla svůj stánek opět i Wikipedie, se stal znovu místem vyhlášení laureátů Cen za rozvoj české Wikipedie. Už potřetí vypracoval řídicí výbor Cen seznam témat, o kterých by mělo být heslo v každé encyklopedii, a předložil je wikipedistům, aby se je pokusili dovést aspoň na úroveň dobrého článku.

Stejně jako dosud Ceny za rozvoj české Wikipedie pořádalo sdružení Wikimedia Česká republika ve spolupráci s generálním partnerem Českou spořitelnou a podpořily je také Microsoft a knihkupectví Neoluxor.

Člen řídicího výboru Jan Spousta zhodnotil, že letos byla témata na zpra-

ČESKÁ SPOŘITELNA
Jsme Vám blíž.

cování těžší. „Ale my jsme to dělali záměrně,“ vysvětlil, že ceny mají dostat autoři, kteří dovedou skutečně něco víc než jen stvořit krátký článek na snadné téma. „Přesto se tam našli autoři a věci, které byly docela zajímavé – germánskou mytologii počínaje a různými

články o fyzice konče. Ale vypadá to, že pisatelé na Wikipedii mají své limity, asi se těžko dalo čekat něco víc.“

Jeden z wikipedistů a předseda poroty Vojtěch Dostál s ním souhlasil, když řekl: „Částečně byl asi opravdu menší počet kvalitních článků, jež si cenu zasloužily.“ Vzápětí ale kontroval: „Na druhou stranu jsme ocenili celou řadu článků v kategorii nováčků.“

Ta byla zařazena poprvé. Každý autor, který se považuje za začínajícího, se mohl zapsat s tématem, které ho zajímá, a pracovat na něm. Přihlásilo se tak celkem 19 autorů s 21 články, ocenění porota přisoudila sedmi z nich.

Nový běh Cen za rozvoj české Wikipedie bude vyhlášen brzy, hledejte sami na Wikipedii stránku ceny.wikimedia.cz.

Laureáti Cen a jejich články

I. oblast

1. Atilla (*Germánská mytologie*),
2. Podzemník (*Hovory*),
3. Rpekař (*Hudební slavnosti v Bayreuthu*),
4. Zákupák (*Obrazárna Pražského hradu*)

II. oblast

1. Egg (*Josephsonův jev*),
2. Night-Elfik (*L-systém*),
3. Martin.kukacka (*Galerkinova metoda*),
4. Neverwaggon (*Mangostana lahodná*)

III. oblast

1. DeeMusil (*Sedm základních nástrojů zlepšování kvality*),
2. Martin Kotačka (*Jakob Fugger*),
3. neudělena,
4. Cendar (*Šetření energií*)

Kategorie nováčci:

URandom9 (*Láska*), Nadie Nemo (*Želva uhlířská*), Marona (*Komplement (biologie)*), RaZon (*Grado Labs*), Zopta (*Tyrrell P34*), Mspok I I (*Carmelo Anthony*), Wikidu (*Kavalír King Charles španěl*)

Fotografie:

P. Novák: Ceny. CC-BY-SA. [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ceny_za_rozvoj_ceske_Wikipedie_\(3rd\)_awards.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ceny_za_rozvoj_ceske_Wikipedie_(3rd)_awards.jpg)

Wikimedia Česká republika vám pomůže s náklady na budování Wikipedie

I když je základním principem Wikipedie dobrovolnická činnost, neznamená to, že by na jejím rozvoji pracovali wikipedisté zadarmo. Totiž – ono to je často spíš právě naopak, čili ještě hůř. Přispívat na Wikipedii stojí spoustu času a nezřídka i peněz. Ted' už to, pokud budete chtít, může být lepší.

Sdružení Wikimedia Česká republika už loni s pomocí nadace Wikimedia Foundation spustilo první projekt, v němž některé náklady dobrovolníkům uhradilo. Šlo tehdy o pořizování fotografií českých obcí. Úspěšný projekt přinesl tisíce fotografií, a tak byl nejen prodloužen, ale navíc posloužil jako vzor pro další nápady.

Nadace Wikimedia Foundation obdržela od sdružení celou řadu projektů, na které měla poskytnout prostředky. Proto navrhla, aby se všechny tyto náměty sloučily pod jeden velký systém, na který by dohlíželo sdružení Wikimedia ČR a nadace by ho financovala. Po několikaměsíční přípravě se podařilo systém sestavit a sdružení nyní nabízí prostředky ve dvou okruzích – propagace Wikipedie (tzv. grant **Presentation & Outreach**) a pořizování fotografií a dalších audiovizuálních médií pro Wikipedii a sesterské projekty (tzv. **Mediagrant**).

Z grantu Presentation & Outreach se hradí náklady na přednášky, výstavy, publikační činnost – například také na tisk našeho časopisu Wikimedium. Mediagrant je určen k pořizování médií pod svobodnou licencí.

Práci nehradíme, jen náklady

„Výplácení musí respektovat to, že práce dobrovolníků má zůstat neplacená. Proplácet se budou skutečné náklady, např. cena jízdenek ve veřejné dopravě nebo levnější ubytování,“ dala nadace za cíl dohlížitelům na granty. Je

také možné proplatit pořízení vybavení, které by mělo dále sloužit pro potřeby Wikipedie. Typicky přístrojů, které by zůstaly ve vlastnictví sdružení a to je mohlo zapůjčovat wikipedistům. Takto sdružení získalo digitální zrcadlovku nebo skener na diapositivы a filmy.

Maximální ani minimální částka není stanovena. Pokud bude o prostředky grantů velký zájem a budou přinášet dobré výsledky, může sdružení Wikimedia Česká republika průběžně žádat o další finance, nadace takové průběžné doplňování přislíbila.

Na tohle mi dáte taky?

Již nyní se wikipedisté obrátili na komise obou grantů (složené rovněž z wikipedistů, členů sdružení Wikimedia ČR) s návrhy projektů na zdokumentování lidových zvyků a architektury nebo českých rozhledů, pokračuje fotografování českých obcí, další zájemce požádal o peníze na speciální fotografovací výpravu za památkami Českého Krumlova. Do těchto projektů se můžete zapojit, stačí kontaktovat jejich zadavatele.

Samozřejmě ale nemusíte být vázáni jen jejich nápady. Iniciativě se meze nekladou, a pokud vás napadne, že Wikipedie pro své vzdělávací účely potřebuje více fotografií jednoho druhu zvířat, jednoho typu strojů, lidí jednoho povolání a podobně, nebo pokud můžete takto pomoci s audio- a videonahrávkami, grafy anebo kresbami, obraťte se na komisi s vlastním návrhem. Stejně tak můžete požádat o pomoc, pokud chcete prezentovat Wikipedii ve vašem okolí, ale bojíte se, že kromě vlastního úsilí by vás to stálo i moc peněz.

A kdyby se ani jeden z grantů pro váš nápad nehodil, můžete se ještě zkusit obrátit na radu sdružení Wikimedia ČR, kde vám poradí a případně pomohou s přípravou speciálního projektu pro nadaci Wikimedia Foundation.

Že já to dělám zadarmo...

„Není to nefér vůči těm, kteří udělali svou práci zadarmo, nebo dokonce na vlastní náklady?“ I na tuto palčivou otázku si museli autoři myšlenky grantů odpovědět. Vědí ale, že i dál budou dobrovolníci na wikiprojektech pracovat na vlastní náklady, vřdyť třeba investice do počítače nebo spotřebovaná elektrická energie jsou také takové náklady.

Zámek Milešov ve Velemině, jedna z fotografií pořízených v projektu Foto českých obcí s podporou Mediagantu.

Cílem podpory je zvýšit dosavadní úsilí dobrovolníků. Sdružení Wikimedia ČR nepředpokládá, že granty odradí lidi, kteří za vlastní peníze jezdí na výlety a nahrávají své fotky na Commons. Aby totiž zájemce o úhradu nákladů splnil podmínky na proplacení, musí mít jeho cesta čistě dokumentační cíl, musí na ní pořídit dostatek kvalitního materiálu a jeho následným zpracováním stráví často delší dobu než na samotné cestě. Za to si odměnu navíc zaslouží. I když spočívá jen v tom, že se mu vrátí jeho vynaložené peníze.

Fotografie:

Juan de Vojňkov: Zámek Milešov. CC-BY-SA. [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mile%C5%A1ov_\(Velem%C3%ADn\),_z%C3%A1mek.JPG](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mile%C5%A1ov_(Velem%C3%ADn),_z%C3%A1mek.JPG)

Dvořák, Smetana a Janáček a desetiletá Wikipedie

Akcí v celosvětovém měřítku jedinečnou se Wikimedia Česká republika zapojila do oslav 10 let od vzniku Wikipedie. 15. ledna se konal v sále Farního sboru Českobratrské církve evangelické na pražských Vinohradech koncert z volných děl ve prospěch Wikimedia Commons.

Majetková autorská práva k hudbě skladatelů Antonína Stamice, Jana Jakuba Ryby, Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka a Leoše Janáčka již vypršela, a tak jsou jejich díla k dispozici i pro Wikipedii. Kromě notových zápisů je ale k naplnění naučné funkce encyklopedie třeba pořídit i zvukovou nahrávku, což není tak jednoduché.

Koncert posloužil kromě oslavy jubilea Wikipedie, které bylo divákům připomenuto v krátké přestávce mezi hudebními čísly, právě k tomuto účelu.

Svolení k nahrávce poskytli všichni účinkující, zpěvačka Bronislava Tomanová, houslistka Kateřina Halbychová, flétnistka Kristina Martincová a klavíristé Veronika Ptáčková a Karel Martínek.

Na tvorbě programu se podílela především Tomanová. „Když jsem dostala nabídku spolupracovat na takovém koncertu, tak mne zaujalo, že můžeme hrát českou hudbu a sestavit program tak, aby měl určitou historickou logiku. Proto jsem oslovila své kamarády, kteří také určitě Wikipedii používají, a jsem ráda, že jsme to dali dohromady.“

Koncert měl úspěch a hudebníci byli po jednotlivých vystoupeních i po skončení hodinového programu odměněni vřelým potleskem. Nahrávky děl se postupně umísťují na Wikimedia Commons a odkazy na ně se dostávají do relevantních článků. Hodí se dodat, že je zdarma zaznamenal zvukař Martin Šváb.

Na Wikipedii tak můžete najít u příslušných článků oblíbenou *Skřivánčí píseň* Barčete ze Smetanovy *Hubičky*, ukázkou Janáčkovy houslové sonáty nebo nesmrtelnou árii k měsíčku z opery Antonína Dvořáka *Rusalka*.

Fotografie:

P.Novák:Wikipedia: Koncert k 10 letům Wikipedie. CC-BY.

Imjooseo:Wikipedia 10 v Jakartě. CC-BY-SA.

F.da Rosa: 10 let Wikipedie v Uruguayi. CC-BY-SA.

L.Hartwell: San Francisco Wikipedia 10. CC-BY-SA.

F.Leva (Nemo):Torta Wikipedia Milano 2011. CC-BY-SA.

A.Warren: Ch.Blair a J.Wales. CC-BY-SA.

L.Blackall:Wikipedia 10 v Brisbane. CC-BY.

B.Oberger:Wikipedia 10 ve Stockholmu. CC-BY-SA.

Vše viz: http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Wikipedia_10_events

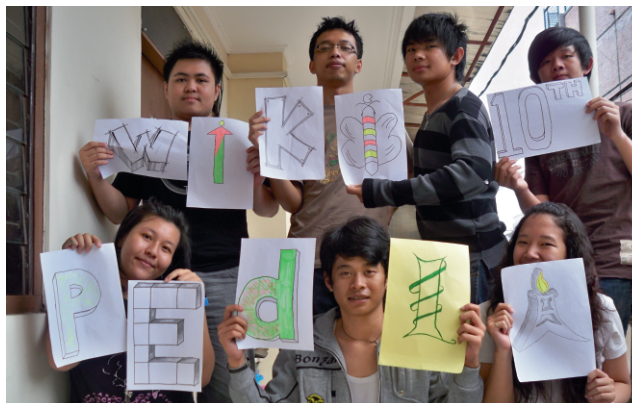
Odhalena pravda o historii Wikipedie

K 10. výročí se ukázalo, že jeden mýtus o vzniku Wikipedie není pravdivý. A to přesto, že ho znovu ve svých poselstvích zopakovali jak Jimmy Wales, tak Sue Gardnerová. Dokonce se objevil jako nezpochybnitelná pravda i v tiskové zprávě nadace Wikimedia Foundation. Všichni napsali, že při první editaci na Wikipedii vložil na její hlavní stránku Jimmy Wales slova „Hello, World!“ („Ahoj, světe!“).

Jak ale zjistili z nedávno objeveného archivu nejstarších editací Wikipedie Joseph Reagle a vývojář Tim Starling,

ve skutečnosti byla první slova na Wikipedii „This is the new WikiPedia!“ („To je nová WikiPedia!“). Upozornili na to nejprve v lednu ve veřejné korespondenci v maillistu anglické Wikipedie.

Starling se domnívá, že si Wales možná pamatuje editaci na testovací wiki, která byla spuštěna na zkoušku ještě před startem Wikipedie na doméně nupedia.com. Bylo to tedy několik dní před skutečně první editací na Wikipedii. Později, po vzniku Wikipedie byla testovací wiki smazána.

Wikipedisté slavili od Adelaide po Záhřeb

Oslavy deseti let Wikipedie proběhly po celém světě, od Chile přes Nairobi po Tokio a od Canberry přes Tel Aviv po Stockholm. Podoba oslav byla různá, nejčastěji šlo o setkání wikipedistů, neformální party a srazy nebo i formální konference. Někde se sešli, jak se komu chtělo, někde s kravatou, někde s vzácnými hosty z nadace Wikimedia nebo ze života mimo Wikipedii.

Našly se i zvláštní výjimky, třeba sněm wikipedistů a archivářů na půdě Národního archivu ve Washingtonu. Nebo setkání na Strathmorské univerzitě v Nairobi, kde byli účastníci přítomni vyhlášení nové etapy projektu, jehož zásluhou se dostane Wikipedie v off-line podobě i do chudých škol.

Kromě hospůdek, klubů nebo třeba jen pokojů v bytech se nejčastěji oslavy konaly v knihovnách. V Nizozemsku hostilo oslavy Amsterdamské muzeum, které překvapilo tím, že od něj zástupci Wikipedie hned na místě dostali USB-disk, na kterém byla celá digitalizovaná sbírka obrazů, celkem na 50 tisíc souborů.

Všechny akce si můžete projít na speciální wiki na adrese ten.wikipedia.org. Vlastně skoro všechny. Velká wikipedická party, která se konala v Londýně, na wiki *Wikipedie 10* chybí. Přitom to byla skutečně velká sláva, které se zúčastnili a z obdivu k Wikipedii se na ní vyznali i hudebník Peter Gabriel a spisovatel sci-fi Cory Doctorow.

Po směru hodinových ručiček: Oslavy v **Jakartě**, **Piriápolisu** (Uruguay), **San Francisku** (se Sue Gardnerovou), **Stockholmu**, **milánský dort**, **Jimmy Wales** a **Cherrie Blairová** krájející dort v **Bristolu**, **wikioslava** v **Brisbane** v rodinném duchu.

Doufám, že pobočky Wikimedia jednou pokryjí celý svět

Delphine Ménardová (39) je Francouzka žijící v Německu. Jak sama říká, ve vesmíru Wikimedia začala působit přispíváním do francouzské Wikipedie v roce 2004, pak ji začala zajímat i organizace, která za Wikipedií stojí. Pracovala pro nadaci Wikimedia Foundation, byla členkou rady Wikimédia France a nyní je členkou rady ve Wikimedia Deutschland. Také působí ve výboru pro pobočky nadace. 10 let pracovala jako manažerka různých akcí, organizovala tři Wikimanie. Mimo působení na Wikipedii je vzdělávací konzultantkou v oblasti mezikulturní komunikace a také vytváří weby pro profesionální vlnáře.

Můžete v krátkosti popsat historii Wikimédia France, ve které jste začala?

Začala jsem přispívat v době, když francouzská pobočka právě vznikala, v roce 2004. Tehdy lidi kolem ní nejvíce zajímalo, jestli to má být pobočka francouzská, tedy podle jazyka, nebo pobočka ve Francii. Tehdy ještě neexistovaly regule, které má nadace nyní pro vytváření národních poboček. Nakonec si vybrali založení Wikimédia France a na ostatních zemích, kde se mluví francouzsky, nechali, ať si založí pobočky své. Samotné cíle se od té doby moc nezměnily. Stále jsou „podporovat svobodnou tvorbu, zejména prostřednictvím projektů Wikimedia“.

Jste i členkou pobočkového výboru nadace Wikimedia Foundation. Co je jeho účelem, o co se stará?

Snaží se hlavně pomáhat lidem, kteří chtějí založit novou pobočku, aby se vyrovnali s pravidly, která pro existenci poboček platí. Naším hlavním úkolem je vyhodnotit schopnosti zakladatelů a jejich aktivity, přezkontrolovat návrhy stanov, které nám pošlou. To vše abychom si byli jisti, že pobočka může přežít a fungovat v souladu s misí a vizemi nadace Wikimedia.

Víte něco o sdružení Wikimedia Česká republika?

O české pobočce toho moc nevím. Ale nemyslím si, že by vás to mělo trápit. I když jako pobočka byste měli být ohledně svých aktivit co nejotevřenější, aby se ostatní komunity a pobočky mohly poučit z vašich zkušeností. Právě tím, že se zkušenosti nabízejí druhým k poučení, se pomáhá rozvíjet nové nápady a uvádět je do života.

Jaká je podle vás hlavní úloha poboček?

To je složitá otázka. Myslím, že pobočky mají dvě hlavní úlohy. Za prvé podporovat projekty Wikimedia ve svém regionu a také být přímým kontaktem pro lidi, které zajímá rozvoj svobodné tvorby a volné šíření vzdělání. A za druhé mají podporovat aktivní komunitu, a to zejména finančně a logisticky, aby mohli lidé provozovat projekty, které ještě dál rozšíří dosah myšlenek Wikimedia.

Stalo se někdy, že by vznikla mezi Wikimédia France a komunitou Wikipedie nějaká nedorozumění?

Myslím, že je to určitý trend, že v každé komunitě wikipedistů najdeme lidi, kteří nejsou s aktivitami poboček spokojeni. Nevšimla jsem si ale trendu, který by byl obecný, a negativní postoje vůči pobočkám obvykle pocházejí od tvrdého jádra kritiků, kteří často nemají nic jiného na práci než kritizovat cokoli, co pobočka udělá. Jako celek komunita obvykle reaguje na činnost pobočky přiměřeně. A taky existuje spousta lidí, kteří se o to vlastně ani tak příliš nezajímají.

Mají velké pobočky jako Wikimédia France a Wikimedia Deutschland hodně společného s malými, nebo se spíš liší?

Myslím, že pobočky se neliší ani tak moc podle toho, jestli jsou velké, nebo malé, ale podle toho, v jaké dominantní kultuře se rozvíjejí. Všimla jsem si, že rozvoj poboček mívá některé společné znaky, řekla bych „růstové bolesti“. V prvních letech pobočky trápí nedostatek aktivních členů bránící tomu, aby mohly rozvíjet svou činnost podle vlastních představ. Větší pobočky pak pro změnu začínají dříve či později uvažovat o přechodu z čistě dobrovolnické struktury na profesionální bázi tím, že najmou zaměstnance. Ale nemyslím si, že se každá pobočka bude vyvíjet právě takto. Myslím, že v budoucnu budou existovat i velké pobočky tažené dobrovolníky a naopak malé pobočky, které budou mít placený personál. Záleží na kontextu a kultuře.

Profesionalizovat se teď chce celá řada poboček. Už jste řekla, že vám to nepřijde nezbytné. V čem vidíte výhody a nevýhody?

Myslím, že celá řada poboček projde profesionalizací, která ale bude vždy jiná. Některé pobočky se třeba vyhnou tomu, aby najímaly zaměstnance na plnění svého programu, to dál ponechají dobrovolníkům. Můžou ale potřebovat placenou pomoc v některých oblastech, typicky na účetnictví, možná na P.R., ale dovedu si představit i pobočku, která bude spoléhat na činnost dobrovolníků úplně ve všech věcech, které musí plnit. Záleží na spoustě faktorů. Určitě nebudou všechny pobočky následovat příklad Wikimedia Deutschland a jejího růstu pokud

jde o počet zaměstnanců. I pobočka bez zaměstnanců může dokázat velké věci. Bude to rozdílné zemi od země, kulturu od kultury.

Co třeba komunity dobrovolníků, jak se s profesionalizací poboček vyrovnají?

Myslím, že když bude pobočka dobře plnit svou úlohu, pak se i komunity naučí, jak pracovat s jejími zaměstnanci, a nakonec bude spolupráce mezi dobrovolníky a placeným personálem harmonická.

Poroste význam poboček?

Upřímně řečeno nevím. Doufám, že pobočky – malé i velké – budou růst,

aby pokryly skoro celý svět. Tím by mohly všude poskytovat základ pro komunity a ty by pak mohly lépe šířit svobodné znalosti. Myslím, že potenciál hnutí Wikimedia je obrovský, ale nevím přesně, jakým směrem se bude dál vyvíjet.

A poslední otázka: Co vlastně máte na Wikipedii nejraději?

Že ji máte zadarmo! – jak se říká. Ale teď už vážně: Myslím, že to nejlepší na Wikipedii je, že učí svět. Znalosti na ní jsou tu úplně pro každého, aby je dával, aby si je bral a aby je sdílel s ostatními.

Děkuji za rozhovor.

Miroslav Langer

Sdružení Wikimedia Česká republika je nezisková organizace, která děkuje svým partnerům za podporu své činnosti.

Ve spolupráci s příbuznými organizacemi se Wikimédia France zúčastnila i tradičního trhu Braderie v Lille.

Fotografie:

T.Wanhoff: Delphine Ménard. CC-BY-SA.
J.Jännick: Braderie Lille 2010. Public domain.

Fotografie na titulní straně:

M. Batha: Koncert k 10 letům Wikipedie. CC-BY-SA. http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Koncert_10_let_Wikipedie_-_3671.jpg

R. Irgendwer: 10 let Wikipedie v Norimberku. CC-BY-SA. http://commons.wikimedia.org/wiki/File:WPI10_Birthdaycake_6676.jpg

T.Wanhoff: Delphine Ménard. CC-BY-SA.
P. Novák: Wikipedie: Cena za rozvoj české Wikipedie. CC-BY. http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cena_za_rozvoj_ceske_Wikipedie.jpg

Na nováčky se hrne negativní zpětná vazba

Zaznamenalo to při svém průzkumu na anglické Wikipedii Komunitní oddělení nadace Wikimedia Foundation. Prohlédlo náhodně několik set editací na diskusních stránkách nováčků na Wikipedii v letech 2004 až 2011.

Přestože byly vynechány stránky vandalů nebo uživatelů, jejichž záměrem bylo zahltit Wikipedii reklamním spammem, od roku 2007 začaly nad pozitivními zprávami převažovat negativní ohlasy na první kroky nováčků. Letos už byl podíl negativních reakcí na uvítanou třetinový a chvála prakticky vymizela.

Maryana Pinčuková, která o výsledcích informovala na blogu Wikimedia, konstatovala, že nárůst negativních hodnocení může souviset se zaznamenaným nárůstem vandalismu. I nadále ale mezi nováčky zůstává značná část těch, kteří chtějí Wikipedii pomoci. Pro ně už ale komunita nemá slova pochvaly, jak tomu bylo v minulosti – a v tom právě spočívá existující problém.

Pinčuková je původem ukrajinská doktorandka slovanských studií na Harvardu a zároveň pracuje jako výzkumnice v Komunitním oddělení nadace Wikimedia.

Wikimedia ví (skoro) všechno ...o britské královně a její rodině

Odlesk britské královské koruny opět jednou dopadl na celý svět. Ten s nadšením sledoval, jak si osmadvacetiletý princ a budoucí král William vzal 29. dubna za ženu Kate Middletonovou a od Alžběty II. získali jako „svatební dar“ tituly Vévoda a Věvodkyně z Cambridge.

Co ví Wikimedia o současných zástupcích vládnoucí Windsorské dynastie? Na české Wikipedii najdete zhruba desítku souvisejících článků, na anglické jich je skoro stovka – a to počítáme opravdu jen ty nejtěsněji spjaté. K tomu české i anglické Wikicitáty přináší výroky královny a prince Charlese (ten měl třeba říct toto: „*Můj obrovský problém v životě je, že vlastně nevím, jaká je moje životní role*“) a obrázků královny a jejích dětí jsou na Wikimedia Commons skoro tři stovky, včetně historických portrétů.

Na Wikipedii zjistíte i to, že královna Alžběta II. je druhým nejdéle vládnoucím panovníkem v historii Anglie. Déle vládla pouze královna Viktorie. Příští rok Alžběta II. (rodným jménem Elizabeth Alexandra Mary) oslaví diamantové jubileum – 60 let na trůnu a Viktorii překoná, pokud bude symbolem Spojeného království ještě 10. září 2015. Mnoho z Alžbětiných panov-

nických povinností ale postupně přebírají její čtyři děti – Charles, Anna, Andrew a Edward.

Portrét sedmileté princezny Alžběty z roku 1933

Princ Charles je prvním následníkem trůnu. Narodil se ještě čtyři roky před tím, než Alžběta nastoupila na trůn. Od 10 let nese titul prince z Walesu. Přestože média stále po smrti jeho bývalé ženy Diany stojí na straně zemřelé princezny, poslední dobou si je princ získává na svou stranu. Je otcem oblíbeného Williama a brání jej před vlivem bulváru.

Je patronem více než 350 charitativních organizací po celém světě. Aktivně propaguje ekologii, jeho vozy

pohání bionafta a své sídlo v Highgrove zásobuje pouze z obnovitelných zdrojů. Je zručným hráčem póla, v roce 1990 si však při jednom turnaji zlomil ruku a v roce 2001 upadl po pádu z koně na chvíli do bezvědomí. S princeznou Dianou měl dva syny, Williama a Henryho, kterému ale nikdo neřekne jinak než „Harry“.

Princezna Anna závodila v jízdě na koni a v roce 1971 byla zvolena v anketě BBC nejlepší sportovkyní roku. Má dvě děti z prvního manželství, a protože si to nepřála, nemají žádný titul, a to jako první vnoučata britského monarchy v historii.

Třetím dítětem královny je princ Andrew. Před univerzitou dal přednost armádě a roku 1979 se stal členem královského námořnictva. Vévoda z Yorku, jak zní jeho titul, nyní pracuje ve společnosti UK Trade & Investment, která je součástí ministerstva pro podnikání.

Nejmladším synem královny je princ Edward. V den svatby se z něj stal hrabě z Wessexu. Byla tak přerušena královská tradice, podle níž děti monarchy dostávají v den svatby titul vévody. Bylo to proto, aby mohl Edward dostat po smrti svého otce a matky titul vévody z Edinburghu. S princeznou Sophií má dvě děti.

Obrázek:

P.A. de Laszlo: Princezna Alžběta z Yorku.
Public domain

Kvíz o návštěvnosti Wikipedie

1. Wikipedii zjevně často navštěvují studenti gymnázií a středních škol. Kolikrát se zvýšila čtenost článku Alois Jirásek mezi prázdninovým červencem 2010 a předmaturitním květnem 2011?

- a) dvakrát
- b) pětkrát
- c) desetkrát
- d) padesátkrát

2. Kolikrát stoupla návštěvnost článku Michal David ve srovnání 1. a

3. dubna, když byl mezitím 2. dubna vyhlášen vítězem ankety TýTý?

- a) dvakrát
- b) třikrát
- c) čtyřikrát
- d) pětkrát

3. Kolikrát stoupla návštěvnost článku o Usámovi bin Ládínovi, zabitém 2. května, ve srovnání dubna a května?

- a) třikrát

- b) sedmkrát
- c) desetkrát
- d) čtrnáctkrát

4. Jaká byla v týdnu po loňském vítězství ve Velké pardubické návštěvnost článku Josef Váňa ve srovnání se stejným týdnem po vítězství v roce 2009?

- a) stoupla dvakrát
- b) byla stejná
- c) klesla dvakrát
- d) klesla třikrát

Správné odpovědi na str. 2.

Pobočky Wikimedia se počtvrté sešly v Berlíně

Devět desítek zástupců poboček Wikimedia a nadace Wikimedia Foundation se zúčastnilo čtvrtého setkání poboček, které se opět uskutečnilo v Berlíně. Třídenní program byl od 25. do 27. března nabitý vzájemným předáváním zkušeností a otázkami vzájemných vztahů poboček k nadaci i navzájem mezi sebou.

Dva zástupce vyslalo na setkání i sdružení Wikimedia Česká republika. Předseda sdružení Jan Lochman průběh popsal slovy: „Šlo hlavně o intenzivní diskuse a brainstormingy řízené profesionály na témata, která tíží samotné pobočky a nadaci. V případě wiki srazů se řeší problémy pouze lokálně a amatérsky,“ srovnal setkání poboček s obvyklými srazy wikipedistů.

Nejvýše postavený zúčastněný představitel nadace – zástupce její ředitelky Erik Möller – upozornil na to, že pobočky musejí pečlivě najít odpověď na to, odkud se bere jejich legitimita a jaký mají vztah ke komunitě, které slouží, a k dárcům, kteří ji podporují. Připomněl i nebezpečí, která před pobočkami stojí. Citoval ředitelku nadace Sue Gardnerovou, která upozornila na to, že pobočky se mohou stát terčem ekonomického tlaku: „Wikipedie je celosvětově známá a velmi hodnotná značka. Wikimedia se rozhodla z ideologických důvodů nevyužít plně finanční potenciál své značky

a návštěvnosti, ale tento potenciál přesto existuje a je velmi atraktivní pro lidi, kteří by ho chtěli vytěžit. Finanční možnosti Wikimédie spojené s nezkušeností lidí v čele poboček způsobují, že jsou pobočky obzvláště zranitelné.“

Pořádající německá pobočka zdůrazňovala důležitost transparentnosti svého fungování. Takto s obtížemi, ale přece jen překonala pokus o rozložení vlastní rady. „Co jsme se naučili, že rada nekomunikovala dostatečně. Naučit se transparentnosti je složité,“ řekl její zástupce na vzájemném setkání.

Ještě praktičtější otázky se řešily v souvislosti se zkušenostmi s propagací Wikipedie nebo s navazováním kontaktů na instituce ve vnějším světě. Stále víc poboček uvažuje i o profesionalizaci – o tom, že si najmou svého prvního zaměstnance. Přístupy se různí, zatímco v Polsku se uvažuje spíš o kancelářské síle, Němci naopak doporučují, aby první zaměstnanec byl spíš plnohodnotný manažer. Jednoznačná odpověď není ani na to, zda má být první zaměstnanec pobočky člověk znalý Wikipedie a jejích problémů, nebo spíš profesionál mimo dobrovolnické kruhy Wikimedia.

Setkání poboček, na jehož organizaci vynaložila Wikimedia Deutschland s pomocí několika dalších poboček zhruba 50 tisíc euro, skončilo úspěchem. V závěrečném

dotazníkovém hodnocení se více než 90 % účastníků shodlo, že akce splnila jejich představy. Zatímco menší spokojenost byla se stravováním a ubytováním (méně než 85 %), programová složka byla hodnocena o to lépe.

Hnutí Wikimedia se ale dále rozrůstá a jedno setkání už přestává stačit. Lochman na to upozornil: „Novinkou možná je, že v tomto roce se po světě organizují různé úzce zaměřené akce jako je GLAMcamp (GLAM je souborné označení pro galerie, knihovny, archivy a muzea - pozn. redakce) v New Yorku či setkání k fundraisingu v Rakousku. I v České republice by se mohlo něco podobného zorganizovat. Je zde šance, že by se v příštím roce mohla uspořádat ve spolupráci s Wikimedia Polska středoevropská wiki konference v Praze nebo ve spolupráci s Wikimedia Deutschland specializovaný workshop na granty.“

Propagační tiskoviny Wikimedia ČR se mezi ostatními neztratily

Fotografie:

M.Schindler:Wikimedia Conference 2011, Berlin. (účastníci) CC-BY-SA.
[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wikimedia_Conference_2011_Berlin_\(218\).JPG](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wikimedia_Conference_2011_Berlin_(218).JPG)
DerHexer:Wikimedia Conference 2011 038. (výstavka) CC-BY-SA. [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wikimedia_Conference_2011_\(DerHexer\)_2011-03-26_038.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wikimedia_Conference_2011_(DerHexer)_2011-03-26_038.jpg)

České projekty

Česká Wikipedie překročila hranici 190 tisíc článků a stala se podle toho **největší encyklopedií v našich dějinách**. I ty nejoptimističtější odhady počtu hesel Ottova slovníku naučného totiž nedosahují podobných čísel a pohybují se kolem 185 tisíc článků.

WIKINOVINKY

Wikipedista Danny B. vytvořil poloautomatizovaný seznam článků, které obsahují **slova naznačující subjektivně zabarvený výklad** problematiky. Na základě prvotního soupisu pěti takových slov (šlo o slova bohudík, bohužel, kupodivu, naneštěstí a naštěstí) byly rázem nalezeny téměř dva tisíce podezřelých článků a hned se začalo pracovat na nápravě.

Na českých Wikizprávách začala diskuse o možnosti vkládat archivní zprávy. Dosud se zdá, že nepočetná komunita nebude nic namítat proti přidávání **historických zpráv**, takže se projekt může do budoucna stát nejen přehledem zajímavých novinek, ale také archivem zpravodajství bližší i vzdálenější minulosti.

Český Wikislovník překročil hranici 200 tisíc provedených editací a hlavně 25 tisíc hesel.

Do seznamu **nejlepších článků Wikipedie** přibýlo dalších pět. *Druhá plavba Jamese Cooka*, *Barnardova šipka*, *Václav II.*, *Josephsonův jev* a *Robert II. Flanderský*. Článek *Josephsonův jev* byl přitom založen až v lednu a před tím byl jako neexistující zařazen do seznamu článků pro hodnocení Cen za rozvoj české Wikipedie.

Cizojazyčné projekty

16. dubna padla jedna magická hranice. Projekt Wikimedia Commons, který slouží k ukládání obrázků a dalších mediálních souborů, překonal mez **10 milionů souborů**.

Na Wikimedia Commons proběhlo hlasování o **nejlepší obrázek roku 2010**. Výsledky přineseme příště.

Wikipedie v perštině překonala v únoru 200 tisíc hesel, autorům píšícím vietnamsky se totéž podařilo v dubnu. Polská Wikipedie má od května víc než **800 tisíc hesel** a dál také utěšeně roste.

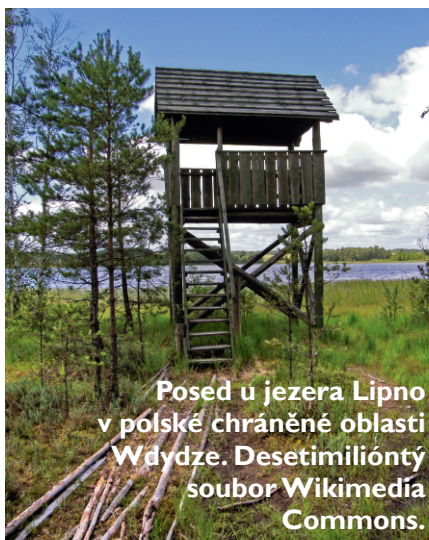
Do indonéské Wikipedie se zaregistrovalo již víc než **čtvrt milionu uživatelů**, kteří už udělali více než pět milionů editací.

Francouzský Wikislovník má od dubna více než dva miliony jazykových hesel.

Rekordy láme **Wikislovník v malgaštině**, jazyce ostrova Madagaskar. Díky robotické tvorbě hesel přebíraných z jiných mutací Wikislovníku, narostla jeho velikost za pouhých 10 dní v únoru z 500 tisíc na milion hesel. Od té doby se překotný nárůst zpomalil, nyní má malgašský Wikislovník zhruba 1,2 milionu hesel.

Wikimedia Česká republika

Pobočka pracuje na vzniku nové tradice **pravidelných setkání** wikipedistů a lidí, které Wikipedie zajímá. První sraz proběhl s úspěchem

16. května, další by se pak měly konat vždy třetí pondělí v měsíci. Více informací najdete sami na Wikipedii na stránce *Wikipedie:Pod reálnou lípou*, která je reálným setkáním wikipedistů určena.

V dubnu se z organizačních důvodů konala **mimořádná valná hromada sdružení**. Kromě vyřízení potřebných zásahů do vnitřních předpisů sdružení byla hlavním bodem volba posledního, pátého člena rady sdružení. Vedení asociace tak bylo zhruba na měsíc kompletní.

V květnu **odstoupil předseda sdružení** Jan Lochman. Ve funkci byl pouze čtyři a půl měsíce. S ním končí podle Stanov funkční období celé rady, ale její členové převážně vyjádřili zájem pokračovat po další mimořádné valné hromadě, která proběhne na konci června.

Sdružení se kromě Světa knihy 2011 zúčastnilo i **Open Source Conference 2011**, kde prezentovalo Wikipedii a způsoby, jak funguje. Další účast na veletrhu neziskových organizací NGO Market pak měla dvojí účel – kromě představení Wikipedie a wikidobrovolnictví ostatním neziskovkám se naopak zástupci Wikimedia ČR poučili o mnoha věcech od zkušenějších kolegů.

Evropská unie hodlá prodloužit **autorskou ochranu zvukových nahrávek** a práv výkonných umělců na 70 let od pořízení nahrávky. Sdružení v této iniciativě, vykládané snahou o získání prostředků pro umělce a pro podporu nových talentů, vidí omezení kulturní výměny i zhoršení podmínek pro svobodnou tvorbu, a v tomto smyslu zaslalo dopis členům příslušného sněmovního výboru. Ten ale s návrhem vyslovil souhlas.

Pobočky

Benoit Evellin se stal třetím rezidentním wikipedistou v kulturní instituci. Wikimédia France zajistila jeho pobyt na **zámku Versailles**.

Nadace uznala **vznik dalších tří poboček** ve Španělsku, Jihoafrické republice a v Macau.

Ruský prezident Dmitrij Medveděv se setkal se zástupci internetové kultury v zemi, mezi jinými se schůzky zúčastnil i výkonný ředitel ruské pobočky Wikimedia RU Stanislav Kozlovskij.

Wikimedia Sverige spustila **projekt Internet** na vylepšení článků o internetových tématech ve švédské Wikipedii. Za prostředky jedné z nadací byl najat na psaní a zlepšování článků Johan Jönsson, je to podle známých informací první profesionální autor Wikipedie ve Švédsku v dějinách.

Nadace Wikimedia

Mezi zaměstnance nadace se vrátil **programátor Brion Vibber**. Jeden z klíčových tvůrců softwaru MediaWiki, který je základní platformou pro všechny všech wiki Wikimedia, již byl v minulosti členem týmu nadace, ale pak se začal věnovat jiným projektům. Nyní se vrací a má být hlavním architektem dalšího rozvoje MediaWiki.

Nadace vydala nejen svou novou výroční zprávu za období červenec 2009 až červen 2010, ale také nový **strategický plán na dalších pět let**. Stanovila si v něm pět hlavních úkolů, jejichž splnění se pozná podle toho, pokud dosáhne jedné miliardy uživatelů na celém světě, 50 milionů článků, zvýší podíl článků vysoké kvality aspoň o čtvrtinu, zvýší počet pravidelných příspěvů na 200 tisíc a zajistí reprezentativnější složení editorů tak, že v nich bude činit podíl žen aspoň čtvrtinu a více než třetina editorů bude z Jižní polokoule.

Technika

Po měsících testování byl spuštěn na **Wikimedia Commons** nový **wizzard** (česky nejlépe průvodce) pro nahrávání souborů. Kromě zjednodušení uživatelského rozhraní umožňuje například i nahrávání až 10 souborů najednou.

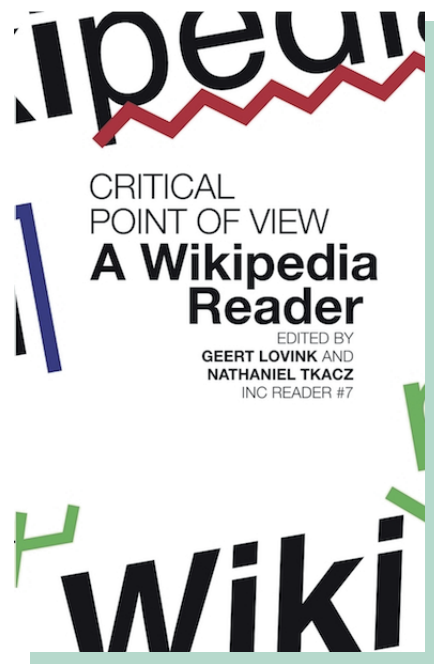
Ostatní

Francouzský prezident Nicolas Sarkozy sezval do Paříže nejvýznamnější zástupce světa Internetu. Účastníci tzv. **mítink eG8** se shodli zejména na tom, že Internet musí zůstat co nejméně regulovaný. Přítomen byl i zakladatel Wikipedie Jimmy Wales.

Novinář Noam Cohen z redakce New York Times ve svém článku uvažoval nad tím, zda celosvětová konference wikipedistů Wikimania, která se konala v roce 2008 v Alexandrii, nebyla jedním **katalyzátorem demokratizačních tendencí v Egyptě**. Ty letos přerostly v revoluci a pád režimu prezidenta Mubaraka.

Jeden americký obhájce si usnadnil práci a převzal bez udání zdroje rozsáhlou pasáž z **Wikipedie do své řeči před soudem**. Pozorný soudce ve městě Louisville ve státě Kentucky si toho ale všiml, při vyhlášení rozsudku na to upozornil a obhájce pokáral za to, že se dopustil nedovoleného plagiátorství.

Amsterodamský Ústav kultur na Síti vydal novou **knihu o Wikipedii**. Má název *Critical Point of View: A Wikipedia Reader* (*Kritický úhel pohledu: Čtenář Wikipedie*) a zaměřuje se hlavně na teoretické a kulturní studie Wikipedie. Kniha

je publikovaná pod licencí CC-BY-SA a dá se stáhnout z webu www.networkcultures.org. Autorství příspěvků ani na pozvání nepřijali někteří významní kritici Wikipedie jako Jon Awbrey nebo Gregory Kohs.

Tři z pěti lékařů používají Wikipedii. Zjistil to šetřením mezi 300 obecnými lékaři v Evropě institut Research Group.

Obrázky:

Leinad: Posed u jezera Lipno v chráněné oblasti Wdzydze. CC-BY-SA. [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:POL_Lipno_\(jeziro_w_województwie_pomorskim\)_02.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:POL_Lipno_(jeziro_w_województwie_pomorskim)_02.jpg)

Kremlin.ru: Setkání představitelů internetu s prezidentem Medveděvem. CC-BY-SA. <http://news.kremlin.ru/news/11115>

L. Hartwell: Brion Vibber. CC-BY-SA. http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Brion_Vibber_May_2008.JPG

Titulní strana knihy A Wikipedia Reader. CC-BY-ND-NC. <http://networkcultures.org/wpmu/portal/publications/overview/>

Výkonná ředitelka nadace Wikimedia Foundation Sue Gardnerová se obává, že Wikipedie začala zapomínat pečovat o nováčky, kteří se chtějí do tohoto projektu přidat. Slovy „Nováčci začali mít opravdové potíže se začleněním do komunit projektů Wikimedia“ otevíráme i výběr z jejího textu týkajícího se strategie hnutí Wikimedia v příštích letech, který přetiskujeme zkrácený a redakčně upravený.

Mezi roky 2005 a 2007 začali nováčci mít opravdové potíže se začleněním do komunit projektů Wikimedia. Před rokem 2005 bylo okolo 40 % nových editorů stále aktivních i rok po svém prvním příspěvku. Po roce 2007 takto zůstává aktivních již jen okolo 12 až 15 % nových editorů. Stále se hodně lidí snaží stát editory Wikipedie. Změnilo se však to, že se jim méně daří se začlenit do komunity Wikipedie a že se do těchto potíží dostávají již stále rychleji. Proniknout do komunity začalo být příliš obtížné.

Náš nový výzkum ukazuje, že naše komunita stárne, možná v přímém důsledku těchto trendů. Netvrdím, že roste průměrný věk editorů, mluvím o době působení. Nováčci tvoří menší procento editorů než kdy předtím a klesá i jejich absolutní počet. Zkušení editoři proto musejí nést stále rostoucí zátěž a úkoly správců a byrokratů je stále obtížnější plnit. Zkušení wikipedisté tyto změny pozorovali celé roky; teď tu poprvé jsou data podporující to, co říkali.

Na základě výzkumů si myslíme, že se děje toto: Jak se úspěšné komunity stávají skutečně velkými, trpí bolestmi růstu. Zaplavují je noví lidé, kteří vytvářejí efekt “věčného září”; komunita zápasí s integrací nováčků a zároveň se snaží zachovat si přínosnost. Vytváří si proto sebeopravující a obranné

mechanismy – u nás to jsou třeba robotické reverty, mazání, varování uživatelů a rozsáhlé směrnice. Všechny tyto mechanismy jsou zjevně užitečné – byly koneckonců vytvořeny jako odpověď na reálné problémy. A navíc fungují: úspěšně pomáhají zkušeným editorům chránit kvalitu. Zároveň ale činí pro nové lidi těžším a těžším se k nám při-

spěvatele ulehčí pracovní zátěž a vůbec každému příjemná činnost. Také si myslím, že potřebujeme zvýšit objem aktivit, které pomáhají novým uživatelům sít se s Wikipedií a umožňují každému, aby se cítil uznávaný a vítaný.

Měli bychom motivovat nové editory, aby na svých uživatelských stránkách o sobě říkali více, aby šlo snáz identifikovat ty, kdo přispívají v dobré víře, a nabídnout jim podporu a povzbuzení? Měli bychom vytvořit víc automatizovaných mechanismů, umožňujících editorům, aby si mohli navzájem vyjadřovat uznání? Měli bychom vytvořit automatické nástroje, které by nové editory propojily se zkušenými poskytovateli podpory? Potřebujeme lepší výukové pomůcky? Měly by existovat poloveřejné prostory k vytváření hrubých verzí textů, jako je to na ruské Wikipedii, aby se novým článkům dala šance se vylepšit, namísto co bychom je mazali? Co ještě bychom měli udělat?

Wikipedie má být větší legrace

dat, což zase také nutí zkušené editory pracovat více. Lidé mi říkají, že dříve, v roce 2001, 2003 nebo 2005, je více než dnes editování uspokojovalo – a byla to větší legrace! Zčásti je to jen nostalgie, ale něco na tom asi bude.

Otevřenost vede lidi k účasti

Potřebujeme dosáhnout toho, aby se přispívání zase pro každého stalo radostí: jak pro nové, tak pro zkušené editory. Někteří z vás se zeptají, zda toho můžeme dosáhnout bez ohrožení kvality. Můj osobní názor je, že to je falešná obava. Kvalita a otevřenost jdou ruku v ruce: kdyby to nebyla pravda, Wikipedie by neexistovala!

Když tedy mechanismy zajišťující kvalitu obtěžují nováčky, odpovědí je zlepšení těchto mechanismů tak, aby podporovaly kvalitu, a přitom působily méně škod. Zapojení většího počtu nových

Je to důležitá práce. Bude úspěšná, pokud vy — srdce a duše projektů, nejaktivnější a nejznalší lidé — budete pracovat na jejich uskutečnění společně, spolu s námi a navzájem. Doufáme, že budete spolu navzájem také mluvit. Jde o start nové kapitoly naší historie, o další otevření našich komunit, čímž světu zároveň zajistíme vznik ještě lepšího zdroje informací.

Sue Gardnerová

Text:

autor: Sue Gardner, překlad Ioannes Pragensis, CC-BY-SA, http://strategy.wikimedia.org/w/index.php?title=March_2011_Update/cs&uselang=cs, redakčně upraveno a kráceno

Fotografie:

Benjism89: Sue Gardner na GLAMWiki UK 2010. CC-BY-SA. http://commons.wikimedia.org/wiki/File:GLAM_WIKI_UK_2010_-_Sue_Gardner_-_3.jpg